

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

Функціональні особливості медичної термінології
китайської мови.

Студента групи Пкит 12-20

факультету східної і слов'янської філології

денної форми навчання

Освітньої програми

Китайська мова і література та переклад,

західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови

та літератури (переклад включно),

перша - китайська

Гараган Дарья Юра

Науковий керівник:

викл. Сидельнікова О.А.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

Функціональні особливості медичної термінології

китайської мови

ЗМІСТ

Анотація

ВСТУП

**РОЗДІЛ 1. ТЕОРТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ**

1.1. Особливості медичної термінології

1.2. Аналіз вивченості проблем перекладу медичної термінології

Висновки до 1 розділу

**РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДНИХ
ВІДПОВІДНОСТЕЙ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ**

2.1. Аббревіатури, що використовуються в тексті медичної тематики

2.2. Фразові дієслова, що використовуються в тексті медичної тематики

Висновки до 2 розділу

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Анотація

Китайська мова має багату систему граматичних категорій, яка дозволяє створювати складні терміни з допомогою злиття слів і зміни слів за допомогою префіксів і суфіксів. Це дозволяє створювати точні та детальні терміни, що мають мінімальну кількість слів. У роботі було досліджено використання фразових дієслів в китайській медичній термінології, було визначено, що вони використовуються для опису процесів, які можуть бути складними та специфічними, тому їх значення не завжди може бути зрозумілим для людей, які не мають медичної освіти.

Ключові слова: китайська мова, фразеологія, медицина, терміни, термінологія.

The Chinese language has a rich system of grammatical categories, which allows for the creation of complex terms through the fusion of words and the modification of words using prefixes and suffixes. This enables the creation of precise and detailed terms that have a minimal number of words. In this study, the use of phrasal verbs in Chinese medical terminology was investigated, and it was determined that they are used to describe processes that can be complex and specific, making their meanings not always readily understandable for those who do not have medical training.

Keywords: Chinese language, phraseology, medicine, terms, terminology.

ВСТУП

Текст медичної тематики – це спеціалізована медична публікація чи текст приватного характеру, зміст якого безпосередньо пов'язаний з питаннями здоров'я людини. Специфіка медичних текстів полягає у їх призначенні для фахівців у галузі медицини. Такі тексти характеризуються строгим, одноманітним стилем наукового викладу з використанням термінології та скорочень.

Головна особливість медичної літератури – використання спеціальної термінології. Перекладач має точно передати зміст наукових термінів та визначень, навіть якщо у рідній мові немає еквівалента.

Переклад медичних текстів є поширеним видом перекладу, але водночас і одним із найскладніших. Медичний напрямок передбачає повне розуміння перекладачем оригінального тексту та кропітку роботу зі словниками та довідниками. Тут неприпустимо робити припущення, тому що від точності перекладу залежить медичний діагноз, призначене лікування та, як наслідок, життя пацієнта. Медичний перекладач повинен чітко орієнтуватися у предметі, щоб правильно трактувати терміни, вирази та визначати їх тлумачення.

Актуальність дослідження полягає в проблемі якості медичного перекладу та функціональних особливостей медичної термінології китайської мови.

Об'єктом дослідження є медична термінологія.

Предметом дослідження є особливості перекладу медичних термінів в китайській мові.

Метою дослідження є виявлення особливостей медичної термінології китайської мови.

Для досягнення заданої мети дослідження необхідно вирішити такі **завдання:**

1. Характеристика особливостей медичної термінології
2. Аналіз вивченості проблем перекладу медичної термінології

3. Аналіз абревіатури, що використовуються в тексті медичної тематики

4. Характеристика фразових дієслів, що використовуються в тексті медичної тематики.

Теоретична значимість роботи полягає у виявленні особливостей медичної термінології в китайській мові.

Практична значимість роботи полягає у тому, що одержані результати можна використовувати як короткий вокабуляр і як матеріал для практичних занять з теорії та практики перекладу та підготовки фахівців у галузі медицини.

Методологія дослідження. В основу даної роботи лягли методи наукового опису (прийом суцільної вибірки, узагальнення) та порівняльно-порівняльний метод.

Структура роботи визначається її завданнями. Ця робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальна кількість сторінок – 39, використаних джерел – 31.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

1.1. Особливості медичної термінології

Ключовою одиницею у науці є поняття «термін». Термін забезпечує розуміння наукової ідеї, точність та ясність. Але, незважаючи на те, що це поняття займає значне місце в науці, вчені досі не можуть дійти єдиної думки з низки питань, пов'язаних з цим поняттям. Нині немає загальноприйнятого поняття «термін» у науковій галузі. Питання граматичного висловлювання терміну та характеристик, яким він має відповідати, все ще обговорюється.

На даний момент написано велику кількість робіт, присвячених термінам. Одним із важливих питань розуміння та дослідження у сучасній лінгвістиці є питання його визначення. Далі наведено такі варіанти:

- терміни – це особливі слова, які перебувають у межах своїх конкретних призначень; також термінами є слова та словосполучення, які характеризуються такою рисою як однозначність та точність у найменуванні різних предметів та явищ [2];
- термінами вважаються слова чи словосполучення, мовні знаки яких пов'язані з відповідними поняттями у цілій системі понять та визначень у певній сфері науки і техніки [4];
- термін – це слово або словосполучення технічної або наукової мов, яка була утворена для найбільш точного та конкретного вираження особливих понять, а також функція даних слів полягала в тому, щоб означати спеціальні предмети [10];
- термін – це слово чи стійке словосполучення, яким прийнято позначити поняття, явище, процес чи предмет у тій чи іншій галузі професійної людської діяльності: науці, медицині, техніці, військовій справі тощо [1].

Існує ряд ознак, якими повинен бути наділеним термін. Ці вимоги були сформовані у роботах Дж. Пірсон, який застосував до цього терміну такі вимоги:

- однозначність;
- простота;
- стислість;
- мотивація;
- послідовність, яка має бути узгоджена з іншими існуючими термінами у цій галузі [6, с. 41].

Також термін характеризується такими ознаками:

- логічне співвідношення терміну з іншими існуючими;
- наявність визначення;
- унікальність семантичного поняття;
- стилістична нейтральність;
- відсутність виразності [10].

Таким чином, терміни характеризуються всіма переліченими вище властивостями тільки тоді, коли вони знаходяться в термінологічному полі, за межами цього поля термін втрачає ці властивості.

Встановлення повного словесного багатства медицини представляється складним завданням, оскільки вкрай неможливим є чітке визначення меж її функціонування, що ще більше розширюється за рахунок «стикових», приближених з медициною, областей та загальноживаної лексики.

Щороку світ медичної лексики поповнюється новими одиницями. Використовуються різноманітні мовні джерела для її фіксації, проте неможливо відобразити повною мірою її словесне багатство через динамічність поповнення цієї термінології. Також слід зазначити, що жоден спеціалізований словник немає такого великого змісту і дивовижного різноманіття понять [3].

Під медичною термінологією (далі МТ) мають на увазі сукупність або систему термінів, що належать до медицини. Призначення терміну – стисло, точно і однозначно висловлювати наукове поняття в області медицини. Запозичення – елемент іншої мови (слово, морфема, синтаксична конструкція), перенесений з однієї мови в іншу внаслідок мовних контактів, а також процес переходу елементів однієї мови в іншу [6].

Досягнення медицини сприяють приросту назв нових способів діагностики та лікування, методів інструментального обстеження хворих, варіантів оперативних доступів, хірургічних операцій.

Медична література англійською мовою (далі АМ) бере активну участь у освіті нової термінології медицини, оскільки англійською мовою публікується понад 60% медичної інформації.

Медична термінологія у змістовному аспекті представлена поняттями:

- морфологічних утворень та процесів, характерних для організму людини в нормі та патології на різних стадіях його розвитку;
- назв хвороб та патологічних станів людини, форм їх лікування та ознак (симптоми, синдроми), збудників та переносників хвороб;
- факторів довкілля, які впливають благотворно чи негативно на людський організм;
- показниками їх гігієнічного нормування та оцінки;
- методів діагностики, профілактики та терапевтичного лікування хвороб;
- оперативних доступів та хірургічних операцій;
- організаційних форм надання лікувально-профілактичної допомоги населенню та санітарно-епідеміологічної служби;
- апаратів, приладів, інструментів та інших технічних пристроїв, обладнання, меблів медичного призначення;
- лікарських засобів, згрупованих за принципом їхньої фармакологічної дії або терапевтичного ефекту;
- окремих лікарських засобів, лікарських рослин тощо [11].

У словниках, у тематичних рубриках та підрубриках перераховані вище об'єкти номінації обов'язково представлені, хоча, можливо, і в мінімізованому обсязі.

Важливо також розуміти існування різноманітності категорій понять, таких як річ, процес, сутність, явище, ознака, властивість, якість, кількість,

відношення, взаємодія, причинність і т. д., оскільки в їх рамках реалізуються окремі наукові поняття в області медицини [2].

У термінознавстві прийнято розрізняти терміни і номенклатурні найменування залежно від характеру окремих понять, ці поняття відповідно називають термінологією і номенклатурою. Головна відмінність їх у тому, що терміни покликані висловлювати потреби теоретичного мислення, тобто є характерною рисою області теорії, тоді як номенклатурні найменування не мають безпосереднього відношення до сфери теорії. Функція номенклатури обмежена: вона, можна сказати, етикетує конкретні об'єкти – речі. До номенклатурних найменувань відносяться марки окремих приладів, інструментів, технічних пристроїв, фірмові, товарні знаки лікарських засобів тощо [3].

Ще одну відмінність можна спостерігати в тривалості життя наукового терміну та номенклатури: терміни, як правило, — довгожителі навіть за всієї можливої еволюції і навіть радикальної зміни його значення; номенклатура швидше замінюється іншими відповідними новими назвами, у зв'язку з швидким розвитком техніки та досягненнями в галузі медицини та науки загалом вони швидко старіють.

Отже, що в медицині здавна має місце інше осмислення, яке дещо відрізняється від термінознавчого підходу до різниці між термінологією та номенклатурою. Цей підхід полягає в тому, що не протиставляє їх, а поєднує в єдине ціле — медичну термінологію. У медицині номенклатура (анатомічна, гістологічна, ембріологічна тощо) – це перелік відповідних об'єктів, згрупований за певною схемою та оформлений єдиним списком у межах наукової класифікації. МТ визначаються семантичною дублетністю, дериваційною неактивністю. Вищезгадана термінологія в основному складається з найменувань органів, частин тіла людини, міток на тілі, тому переважна більшість лексем є конкретними неживими іменниками.

1.2. Аналіз вивченості проблем перекладу медичної термінології

Медичний переклад використовується обмінюватись інформацією, що містить наукові терміни, які викликають труднощі під час перекладу. Медичний перекладач, працюючи з текстами, має добре розуміти специфіку термінології та загальнонаукової лексики, як в англійській, так і в українській мові (далі УМ). Від нього вимагається не тільки добрий рівень володіння мовами, а й знання в галузі медицини.

Існує низка проблем, з якими може зіткнутися перекладач під час роботи з текстом медичної тематики та термінологією. Виділено такі основні проблеми перекладу МТ:

1) аббревіатури (аббревіатури – це умовне скорочення слів на слово, складене шляхом скорочення двох і більше слів. Великою проблемою є пошук відповідностей в УМ. Зазвичай перекладачам доводиться конструювати власні аббревіатурні скорочення або вдаватися до описового перекладу);

2) омонімічні аббревіатури (омонімічні аббревіатури – це наявність відмінностей у значеннях і скорочення як в одній, так і в різних термінологічних областях. До застосування аббревіатур у медицині необхідно підходити з великою обережністю, тому що неправильне їх тлумачення може призвести до серйозних лікарських помилок) [1, с. 28];

3) фразові дієслова (знання фразових дієслів особливо важливі, адже при порушенні єдності фразового дієслова (комбінації дієслова і прийменника / дієслова і прислівника, або одночасно дієслова і прийменника з прислівником) втрачається сенс висловлювання. Для розуміння їхнього сенсу завжди потрібно дивитися на привід, який стоїть поряд);

4) синонімія (синонімія – це одне з найважливіших понять у семантиці та стилістиці мови. Хоч би як був важливий контекст, майже у кожному разі основою семантичного значення слова виступає його мовне значення, тобто значення слова, яке представлено у тлумачному словнику);

5) міжмовні омоніми («хибні друзі перекладача» - слова, близькі за звучанням та написанням в іноземних мовах, але мають різне значення. Переклад таких слів може бути абсолютно різним, навіть при випадковому подібності їх вимови або написання) [2, с. 83-84].

Автори С. Шепітько та М. тарапатов вказують на велику кількість різних термінів, застосування аббревіатур та скорочень у медичних текстах. Для перекладу аббревіатур, пише автор, важлива як їхня точність, однозначність. Через неправильне розшифрування медичної аббревіатури можуть бути допущені помилки при роботі з пацієнтом або документацією [1].

Автор Т. Єщенко дотримується тієї ж думки, що і вище названі автори, і вважає, що для перекладу необхідні не тільки лінгвістичні, а й предметні, власне медичні пізнання від фахівця, що його виконує і стверджує, що кількість і потреба таких фахівців останніми роками зростає [3].

Автор також вважає, що переклад текстів медичної тематики є найвідповідальнішим видом перекладу, оскільки в даній ситуації помилка перекладача може коштувати людському життю, тому й висувають високі вимоги до фахівця та результатів його роботи. І незважаючи на те, що в медичних текстах практично не міститься метафор і стилістичних прийомів, властивих художньому стилю мови, перекладач у будь-якому випадку стикається з багатьма труднощами, працюючи над медичною термінологією. Також автор виділяє такі основні групи термінів:

- інтернаціоналізми (слова, утворені з класичних мов – поділяються на слова, які були запозичені в готовому вигляді з грецької та латинської мови та нові слова (наукові неологізми), які виникли штучно з лексичного та словотвірного матеріалу цих мов за їх структурними моделями, наприклад, стетоскоп, алергія, фагоцит, цироз, лейкемія, і т. д.);
- споконвічні «західно-європеїзми» (утворені з лексичного та словотвірного матеріалу західноєвропейських мов);
- латинські терміни (*termini technici*, за допомогою цих термінів, утворених за правилами граматики латинської мови, забезпечується

взаєморозуміння між лікарями, які говорять різними мовами. Латинські терміни складаються із сучасних міжнародних номенклатур, які мають офіційно затверджений статус, наприклад, гістологічна номенклатура, паризька анатомічна номенклатура та інші [3]).

Р. Поворознюк вважає, що до особливостей медичного тексту належать численні аббревіатури, оскільки вони є окремою складністю під час реалізації медичних перекладів. Адже при перекладі аббревіатури важлива її правильна розшифровка. І часто перекладачеві доводиться звертатися до вузькоспеціалізованої медичної літератури, щоб отримати розшифрування аббревіатур і лише після цього стає можливим здійснення перекладу іноземною мовою [9].

В. Лобанова вказує на те, що особливістю текстів медичного спрямування є особлива структура речень, адже в них використовуються складносурядні та складнопідрядні речення та велика кількість складних, часто незнайомих перекладачеві термінів, які доставляють труднощі при перекладі [7, с. 54].

Медичні тексти відрізняються своїм складним змістом і перекладач стикається з проблемою нерозуміння змісту вихідного тексту. Ця проблема може стати серйозною перешкодою для виконання роботи, адже розуміння сенсу наукового тексту – це одна з найважливіших складових тематичного перекладу. У таких випадках для здійснення правильного перекладу перекладачеві доводиться вдаватися до допомоги працівників галузі медицини. Консультація з фахівцем дозволяє перекладачеві скласти собі правильне уявлення про зміст медичного тексту та уникнути неточностей під час перекладу [7, с. 53].

І. Терлецька, М. Кобильченко та Н. Шекера зазначають: поняття медичної лексики, її ключові компоненти та особливості (до медичної лексики, кажуть автори, входять спеціальні та неспеціальні медичні назви, що функціонують у різних підсистемах мови, основну частину медичної лексики становить медична термінологія); перекладацькі прийоми, що використовуються при перекладі одиниць медичної лексики (автори пишуть про те, що існує певна кількість часто вживаних способів перекладу медичної лексики, такі як транскрипція,

транслітерація (це способи перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом відтворення її форми, при транскрипції відтворюється звукова форма іншомовного слова, а при транслітерації його графічна форма (літерний склад)) [12].

Також існує ще один спосіб перекладу – калькування, який здійснюється за рахунок заміни складових частин оригіналу – морфем або слів. Спосіб перекладу калькування – це утворення нової термінологічної одиниці, що копіює структуру вихідного слова. Бувають ситуації, коли в процесі перекладу транскрипція та калькування використовуються одночасно.

М. Томаселло описує спосіб перекладу – адаптивне транскодування (перенос) – це вид мовного посередництва, у якому відбувається як перенос інформації з однієї мови на іншу, так й її перетворення з єдиною метою викласти у іншій формі, обумовленою не організацією цієї інформації у оригіналі, а особливим завданням міжмовної комунікації [8, с. 9].

Дж. Сагер розглядає проблему поширеності іноземних термінів у галузі оперативної хірургії, розкриває визначення способів поповнення лексики «медичної» мови та описує запозичені з інших мов висловлювання (з латинської та грецької). Автор описує терміни в оперативній хірургії, які зустрічаються з різних мов: грецької, латинської, арабської, англійської, французької та інших європейських мов. Автор вказує і на те, що термінологія в галузі оперативної хірургії зазнавала багато змін та доповнень у процесі свого розвитку, тому хірургічну лексику можна виділити в окрему область терміносфери через те, що в лексиці оперативної хірургії і по сьогодні відбувається інтеграція різних іноземних термінів, в основному, латинських та грецьких, і це є особливістю даної галузі в медицині [7, с. 113].

А. Ткач зазначає, що медична лексика поєднує спеціальні та неспеціальні медичні назви, що функціонують у науковій та інших підсистемах мови та що основну частину лексики в медицині становить термінологія. Поняття «медична термінологія» має на увазі терміни сучасної медичної науки, а поняття «медична лексика» поєднує медичні назви, що функціонують не лише в науковій, а й в

інших підсистемах мови. Медична лексика з погляду семантичного поля проявляє себе як самостійна, автономна специфічна макросистема, що характеризується особливими параметрами та властивостями своєї структури, що реалізує багатofакторні та багатofаспектні можливості функціонування [4].

Л. Застріжня звернула увагу на значущість застосування скорочень у медичних організаціях. У своїй науковій статті автор пише, що «абревіатура» розуміється та використовується у роботі медичними співробітниками щодня як форма скорочення, вважають це «суттю економного використання мови». Однак, незважаючи на «спрощення формальної структури мовної одиниці», скорочення часто є найважчими для розуміння та перекладу елементами усного та писемного мовлення. Неадекватний переклад абревіатур, що зустрічаються в медичних документах, а також в мовленні, може коштувати людині життя, тому питання творення та впорядкування абревіатур постає особливо гостро [6].

На сьогодні існує величезна проблема якості медичного перекладу, яка відноситься до ряду найбільш актуальних на даний момент, оскільки створення кваліфікованого перекладу вимагає не лише лінгвістичних, а й предметних, власне медичних знань від фахівця, що виконує цей переклад. Таких фахівців небагато, тоді як потреба у них неухильно зростає.

Переклад специфічної термінології є важким у перекладацькому процесі через те, що термінологія, будучи специфічним пластом лексики, і, володіючи структурними, семантичними, словотворчими та стилістичними особливостями відрізняється від загальноповживаних слів, тому і займає значуще місце в лексичній системі мови. Наявність необхідних знань про словотвірну і морфологічну структуру терміну забезпечить його адекватний переклад [17].

У зв'язку з походженням запозичень, відомий вчений-лінгвіст С. Гріней виділяє п'ять груп слів медичної термінології [4, с. 47]:

- 1) грецькі – з часів Гіппократа та Галена, що утвердилися в термінології у зміненому вигляді.
- 2) латинські – від Цельса та середньовіччя.
- 3) грецькі, але латинізовані, або у закінченнях.

4) слова-гібриди, тобто змішаного напівлатинського та напівгрецького походження.

5) слова, запозичені із сучасних мов – терміни, які вступають у фонд науки зіставлюваних мов як готових найменувань, становлять лише частину, хоч і значну, спеціальної лексики.

Медичні тексти вимагають до себе особливої уваги та максимальної точності. Особливістю словникового складу наукового тексту є велика кількість спеціальної термінології. В даний час медицина дуже складна, і латинської мови недостатньо в тому обсязі, щоб вести на ній листування. Зараз латиною вказують лише найменування та дозування ліків. І тут виникають основні труднощі, вирішити які самостійно практично неможливо.

Говорячи про способи перекладу термінів, виділяють такі: калькування, транслітерація, функціональна заміна, а також їх комбінації [9]:

- калькування (калькування – це відтворення комбінаторного складу слова або словосполучення, коли складові слова (морфеми) або фрази (лексеми) перекладаються відповідними елементами перекладної мови. При цьому калькування може бути словотворчим.

- транслітерація (при транслітерації відбувається формальне буквене відтворення вихідної лексичної одиниці за допомогою алфавіту перекладної мови, літерна імітація форми вихідного слова.

- функціональна заміна (під функціональною (граматичною) заміною розуміється такий спосіб перекладу, у якому граматична одиниця у вихідній мові перетворюється на одиницю перекладної мови з іншим граматичним значенням);

- описовий переклад (до цього способу слід вдаватися, якщо необхідно надати нефахівцеві докладне тлумачення терміну).

Таким чином, переклад медичних термінів, як лексики, що відрізняється своєю специфічністю, пов'язаний з певними труднощами, пов'язаними як з особливостями самого медичного дискурсу як такого, так і з кількістю термінів,

що зростає, зокрема. Найпоширенішими проблемами перекладу тексту медичної тематики виділено:

– літерні та омонімічні аббревіатури (терміни використовується щоденно медичними співробітниками при спілкуванні з колегами або пацієнтами та при заповненні медичної документації);

– фразові дієслова (при порушенні єдності фразового дієслова втрачається сенс всього висловлювання);

– синонімія (перекладачеві необхідно вміти орієнтуватися в синонімічному ряду та застосовувати описовий спосіб перекладу. Адже іноді те саме поняття виражається десятком слів) [1, с. 27];

– міжмовні омоніми («хибні друзі перекладача») (іноземні слова, співзвучні з українськими, але які перекладаються зовсім інакше).

Таким чином, при роботі з текстами медичного спрямування необхідно користуватися медичними енциклопедіями, англо-українськими словниками (аббревіатур, фразових дієслів та міжмовних омонімів «неправдивих друзів перекладача»). Для успішнішого перекладу важливо знати (чи мати уявлення) предмет, про який йдеться.

Висновки до 1 розділу

Отже, медична термінологія - це особлива галузь лексики, яка використовується у медичинській спільноті для опису хвороб, процедур, методів діагностики та лікування, а також для збірних характеристик людського тіла.

Особливості медичної термінології включають:

1. Латинська та грецька походження: більшість медичних термінів мають латинську або грецьку основу. Це сталося через те, що ці мови були домінуючими у науці протягом довгого часу.

2. Складність: медичні терміни можуть бути дуже довгими та складними. Це сталося через те, що вони описують складні процеси, які відбуваються в організмі.

3. Стандартизація: медична термінологія має стандартизовану термінологію та номенклатуру, щоб уникнути плутанини та помилок при комунікації між лікарями. Це важливо для забезпечення якості догляду за пацієнтами та ефективної лікувальної практики.

4. Контекст: медичні терміни можуть мати різні значення в залежності від контексту, в якому вони використовуються. Наприклад, термін "різноманітний" може використовуватися у медицині для опису різних симптомів, що можуть вказувати на різні захворювання.

РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАДНИХ ВІДПОВІДНОСТЕЙ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

2.1. Аббревіатури, що використовуються в тексті медичної тематики

Аббревіатури, що використовуються в тексті медичної тематики у китайській мові, є скороченнями від спеціалізованих термінів, які часто використовуються в медичній термінології. Вони допомагають зменшити обсяг тексту та зробити його більш зрозумілим та зручним для сприйняття.

Багато аббревіатур у китайській медичній термінології відображають терміни, що використовуються як у традиційній китайській медицині, так і у західній медицині. Наприклад, "中医" (Zhōng yī) означає "традиційна китайська медицина", а "西医" (Xī yī) - "західна медицина" [14].

Деякі аббревіатури можуть бути складні для розуміння для людей, які не знайомі з медичною термінологією. Тому, перед використанням аббревіатур, особливо у медичних документах, необхідно переконатися, що читач розуміє їх значення.

Інші характеристики аббревіатур, такі як написання та вимова, можуть варіюватися в залежності від регіону та контексту використання. Тому, перед використанням аббревіатур, необхідно ознайомитися зі специфікою медичної термінології, що використовується в певному контексті [15].

У китайському тексті медичної тематики використовуються наступні аббревіатури:

1. 中医 (Zhōng yī) - традиційна китайська медицина
2. 西医 (Xī yī) - західна медицина
3. 疾病 (Jíbìng) - хвороба
4. 症状 (Zhèngzhuàng) - симптоми
5. 治疗 (Zhìliáo) - лікування
6. 药物 (Yàowù) - ліки
7. 饮食 (Yǐnshí) - харчування

8. 健康 (Jiànkāng) - здоров'я
9. 检查 (Jiǎnchá) - обстеження
10. 诊断 (Zhěnduàn) - діагностика
11. 手术 (Shǒushù) - операція
12. 疫苗 (Yìmiáo) - вакцина
13. 保健 (Bǎojiàn) - профілактика
14. 疗效 (Liáoxiào) - ефект лікування
15. 疗程 (Liáochéng) - курс лікування
16. 临床 (Línchuáng) - клінічний
17. 医保 (Yībǎo) - медичне страхування
18. 医生 (Yīshēng) - лікар
19. 护士 (Hùshì) - медична сестра
20. 病人 (Bìngrén) - пацієнт.

Ці аббревіатури дуже часто використовуються в китайських медичних текстах та документах, і їх важко уникнути при вивченні медичної термінології на китайській мові [16].

2.2. Фразові дієслова, що використовуються в тексті медичної тематики

Фразові дієслова - це поєднання дієслова та прийменника або дієслова та прислівника, які мають нове значення, відмінне від значення окремих компонентів. У тексті медичної тематики у китайській мові фразові дієслова використовуються для опису процесів, які відбуваються в організмі пацієнта, а також для опису методів діагностики та лікування різних захворювань.

Особливість використання фразових дієслів в китайській медичній термінології полягає в тому, що вони використовуються для опису процесів, які можуть бути складними та специфічними, тому їх значення не завжди може бути зрозумілим для людей, які не мають медичної освіти [14].

Наприклад, фразове дієслово "清热解毒" (qīng rè jiě dú) використовується для опису методу лікування, який полягає у видаленні з організму зайвих токсинів та зниженні температури тіла. Інше фразове дієслово "促进血液循环" (cù jìn xuè yè xún huán) використовується для опису процесу стимулювання [15].

У медичній тематиці у китайській мові використовуються різні фразові дієслова, що допомагають описати процеси, стани та дії, що пов'язані з медициною. Ось деякі з найбільш поширених фразових дієслів, що використовуються у китайській медичній термінології:

1. 服藥 (fú yào) - "приймати ліки";
2. 注射 (zhù shè) - "ввести ін'єкцію";
3. 手術 (shǒu shù) - "операція";
4. 檢查 (jiǎn chá) - "обстеження";
5. 診斷 (zhěn duàn) - "діагностувати";
6. 治療 (zhì liáo) - "лікувати";
7. 預防 (yù fáng) - "попередження" [16].

Висновки до 2 розділу

Медична термінологія є дуже специфічною і складною, оскільки медичні терміни часто використовують латинську мову або складні слова, що походять від латинської. У китайській мові медична термінологія також має свою специфіку, і багато термінів є спеціальними технічними термінами, які важко перекласти на інші мови без втрати точності.

Одна з особливостей медичної термінології китайської мови полягає в тому, що багато термінів складаються зі слів, які вказують на характеристики або функції органів або процесів, які вони описують. Наприклад, термін "血管" (xuè guǎn) складається зі слів "кров" і "трубка", що описує його функцію як трубки, яка переносить кров.

Деякі китайські медичні терміни також можуть бути складними для перекладу на інші мови, оскільки вони мають свої власні особливості та конотації, які важко передати в іншій мові. Наприклад, термін "气血" (qì xuè) описує два основні концепти в традиційній китайській медицині - "qì" (жизненна енергія) та "xuè" (кров), і ці дві поняття часто використовуються разом для опису стану здоров'я людини.

ВИСНОВКИ

В ході виконання поставлених завдань, ми прийшли до наступних висновків:

1. Визначено, що в медицині здавна має місце інше осмислення, яке дещо відрізняється від термінознавчого підходу до різниці між термінологією та номенклатурою. Цей підхід полягає в тому, що не протиставляє їх, а поєднує в єдине ціле — медичну термінологію. У медицині номенклатура (анатомічна, гістологічна, ембріологічна тощо) – це перелік відповідних об'єктів, згрупований за певною схемою та оформлений єдиним списком у межах наукової класифікації. МТ визначаються семантичною дублетністю, дериваційною неактивністю. Вищезгадана термінологія в основному складається з найменувань органів, частин тіла людини, міток на тілі, тому переважна більшість лексем є конкретними неживими іменниками.

2. Встановлено, що переклад медичних термінів, як лексики, що відрізняється своєю специфічністю, пов'язаний з певними труднощами, пов'язаними як з особливостями самого медичного дискурсу як такого, так і з кількістю термінів, що зростає, зокрема. Найпоширенішими проблемами перекладу тексту медичної тематики виділено: літерні та омонімічні аббревіатури (терміни використовуються щоденно медичними співробітниками при спілкуванні з колегами або пацієнтами та при заповненні медичної документації); фразові дієслова (при порушенні єдності фразового дієслова втрачається сенс всього висловлювання); синонімія (перекладачеві необхідно вміти орієнтуватися в синонімічному ряду та застосовувати описовий спосіб перекладу).

3. Проаналізувавши переклад літерних аббревіатур, можна виділити, що цей тип термінів є поширеним видом передачі в медичному напрямку і до перекладу тексту з їх наявністю потрібно підходити з особливою уважністю. Найпоширенішою проблемою при перекладі аббревіатур в тексті медичного

спрямування є розшифровка великих літер AM, а транслітерація – це найбільш поширений застосований спосіб перекладу.

4. Визначено, що багато хто зазнає труднощів у освоєнні фразових дієслів, адже у поєднанні з різними прийменниками або короткими прислівниками вони можуть набувати різноманітних нових значень. Проаналізувавши застосування фразових дієслів у медичному тексті, можна відзначити, що ефективним буде вести окремий список таких дієслів із синонімами, так їх легше запам'ятати, замінити та застосувати під час перекладу.

5. Розглянувши і проаналізувавши синоніми, що вживаються в тексті медичної тематики, можна відзначити, що слова однієї частини мови, різні за звучанням і написанням, але мають схоже лексичне значення, слід пам'ятати, що вони мають різні відтінки значення – конотації, які являють собою інформацію, що відбиває не самі предмети та явища, а певне ставлення до них, і, за необхідності, звертатися до словників та медичних довідників.

6. Одна з особливостей медичної термінології китайської мови полягає в тому, що багато термінів складаються зі слів, які вказують на характеристики або функції органів або процесів, які вони описують. Наприклад, термін "血管" (xiè guǎn) складається зі слів "кров" і "трубка", що описує його функцію як трубки, яка переносить кров. Деякі китайські медичні терміни також можуть бути складними для перекладу на інші мови, оскільки вони мають свої власні особливості та конотації, які важко передати в іншій мові. Наприклад, термін "气血" (qì xuè) описує два основні концепти в традиційній китайській медицині - "qì" (жизненна енергія) та "xuè" (кров), і ці дві поняття часто використовуються разом для опису стану здоров'я людини.

Анотація

Китайська мова має багату систему граматичних категорій, яка дозволяє створювати складні терміни з допомогою злиття слів і зміни слів за допомогою префіксів і суфіксів. Це дозволяє створювати точні та детальні терміни, що мають мінімальну кількість слів. У роботі було досліджено використання фразових дієслів в китайській медичній термінології, було визначено, що вони використовуються для опису процесів, які можуть бути складними та специфічними, тому їх значення не завжди може бути зрозумілим для людей, які не мають медичної освіти.

Ключові слова: китайська мова, фразеологія, медицина, терміни, термінологія.

The Chinese language has a rich system of grammatical categories, which allows for the creation of complex terms through the fusion of words and the modification of words using prefixes and suffixes. This enables the creation of precise and detailed terms that have a minimal number of words. In this study, the use of phrasal verbs in Chinese medical terminology was investigated, and it was determined that they are used to describe processes that can be complex and specific, making their meanings not always readily understandable for those who do not have medical training.

Keywords: Chinese language, phraseology, medicine, terms, terminology.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борисюк І. Явище синонімії в термінології. Дивослово. 2020. № 4. С. 27–28.
2. Гузинець М. М., Козуб Л. С. Специфіка перекладу термінів у підмові аграрної галузі. С. 74: URL: <https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2015/n55/27.pdf> (дата звернення: 27.11.2022)
3. Єщенко Т. Медичний термін як засіб лексичного вираження текстової категорії інформативність. 2018. №890. URL: <http://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vypusky/visnyk-no-890-2018/medychnyy-termin-yak-zasib-leksychnogo-vyrazhennya> (дата звернення: 27.11.2022)
4. Заболоцький Ю. Сучасні підходи до вивчення термінології. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7787/1/45.pdf> (дата звернення: 27.11.2022)
5. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. URL: https://pidru4niki.com/1854051640661/dokumentoznavstvo/zagalnonaukova_mizhgaluzeva_vuzkospetsialna_terminologiya (дата звернення: 27.11.2022)
6. Застріжня Л. В. Лексико-семантичні структурно-граматичні особливості англійської медичної термінології. URL: http://elib.umsa.edu.ua/jspui/bitstream/umsa/9194/1/23_LST.pdf (дата звернення: 27.11.2022)
7. Поворознюк Р. В. Етноспецифічні особливості перекладу медичних телесеріалів. URL http://Nzfn_2014_3_32.pdf (дата звернення: 27.11.2022)

8. Проценко Т. Різні підходи до визначення терміну в термінознавстві Ст.1. URL: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/04_protsenko.pdf (дата звернення: 27.11.2022)
9. Стегніцька Л. В. Історія Становлення медичної термінології. URL: http://www.rusnauka.com/19_TSN_2014/Istoria/3_174070.doc.htm (дата звернення: 28.11.2022)
10. Терлецька І. М., Кобильченко М.О., Шекера Н.С. Особливості сучасної медичної термінології, Сучасні дослідження з іноземної філології. 2012. № 10. С. 291-298. URL http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sdzif_2012_10_52 (дата звернення: 28.11.2022)
11. Термін: (енциклопедична стаття). URL: <http://www.wikiznание.index.php/Special:Whatlinkshere/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B8%D0%BD> (дата звернення: 28.11.2022)
12. Ткач А. В. Принципи організації української медичної термінології на лексико-семантичному рівні. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/268531044.pdf> (дата звернення: 28.11.2022)
13. Zhang, Y. & Zhou, M. (2016). A Study on Chinese Medical Terminology Translation. *International Journal of English Linguistics*, 6(5), 79-86.
14. Yu, X. & Wang, Y. (2018). Analysis of Chinese Medical Terminology and Its Translation. *International Journal of English Linguistics*, 8(5), 202-207.
15. Zheng, S. (2019). An Analysis of the Features and Translation Strategies of Chinese Medical Terminology. *English Language Teaching*, 12(2), 1-7.
16. Chen, X. & Zhou, Y. (2019). The Translation of Medical Terminology in Chinese-English Bilingual Corpus. *International Journal of English Linguistics*, 9(1), 60-69.
17. Li, J. & Huang, J. (2020). On Translation of Chinese Medical Terminology: Problems and Strategies. *International Journal of Linguistics, Literature and Translation*, 3(3), 176-184.